

Kan lek måles?

Av Jeanette Fich Jespersen, cand.mag., leder av KOMPAN Play Institute

I dag har det blitt mulig å måle og kontrollere nesten alt: mengden med vann i elver, den samlede kunnskapen i en virksomhet, antall hjerneceller hos et gjennomsnittlig menneske ... Mulighetene for å måle er uendelige! Evnen til å måle gir oss en følelse av å ha kontroll over ting og det trives vi veldig godt med.

Kanskje er det nettopp derfor at barn får oss til å smile, siden de alltid er i stand til å overraske oss med sin oppførsel og sine åpenhjertige spørsmål. De legger merke til detaljer som vi overser, og åpenheten deres gjør dem kreative på måter som vi voksne har glemt for lengst. Barn er med andre ord med på å minne oss om at livet fortsatt til en viss grad er mirakuløst og ukontrollerbart.

Våre barns uforutsigbare og til tider rebelske oppførsel bekymrer oss av og til når vi skal planlegge lekeplasser, for hvordan kan vi være sikre på at lekeutstyret og lekeplassene stimulerer og utfordrer barna tilstrekkelig? Og vil lekeplassene våre også tilby aktiviteter til det antallet barn som vi har regnet med samtidig som de skal oppfylle sikkerhetskravene?

Saken er den at lekeutstyr og lekeplasser kan planlegges og innrettes ned til minste detalj: Vi kan forutsi hva barna vil foretrekke å leke med først og hva de vil leke mest med. Vi kan lage lekeutstyr og lekeplasser som tilbyr akkurat det som de fleste barn i en gitt aldersgruppe har behov for i sin utvikling. Vi kan designe nyskapende lekeutstyr som "utvikler" seg i takt med barnet og tilbyr nye lekeaktiviteter etter hvert som barnet blir eldre. Vi kan planlegge rammene for en lekeplass som stimulerer barna våre fysisk, sosialt, følelsesmessig, intellektuelt og kreativt.

Men vi kan ikke forutse når leken begynner, hvor mange barn som vil delta og hvor lenge. Vi kan heller ikke forutse hva barna vil leke - er det å sitte på en trapp på lekeutstyret en del av selve leken? Det kan det godt være, fordi leken er i barnet og ikke i lekeutstyret! Hvis lekeutstyret har en innovativ design, vil det naturligvis pynte opp i landskapet og kanskje til og med minne om en skulptur når det ikke er barn på det, men funksjonen til lekeutstyret er ikke-eksisterende før et barn begynner å leke der. Samhandlingen mellom barnet og lekeutstyret kan være alt fra bare å røre ved et panel til å klatre eller rutsje.

Rutsjebaner og det å rutsje er faktisk et godt eksempel på en lekeaktivitet. Hvis man tar en normal rutsjebane, hvor mange lekeaktiviteter vil det vanligvis være? Hvis det er en god rutsjebane, så antar vi at det er tre: Den første er rutsjebanen, den andre er trappen opp til rutsjebanen og den siste kan være rommet under rutsjebanen. Hvis vi så konsentrerer oss om rutsjeaktiviteten, er det ikke rettferdig å betegne det som bare en lekeaktivitet for barna. Nettopp fordi leken er i barnet, er antall lekeaktiviteter uendelige.

Fysisk: Barnet kan krabbe oppover rutsjebanen. Sosialt: Barnet kan rutsje sammen med en venn. Intellektuelt: Barnet kan eksperimentere med å kontrollere farten på rutsjeturen ved å holde fast i kanten og slippe igjen. Følelsesmessig: Barnet kan føle suset i magen når kanten slippes og tyngdekraften bestemmer farten. Kreativt: Barnet kan forestille seg at rutsjebanen er Supermanns bil, en farlig slange eller kanskje en hyggelig trappegang hvor barna bor fordi de er foreldreløse. Barnas livlige fantasi gjør mulighetene for lek uendelige!

Lekeaktivitetene i lekeutstyret kan altså ikke telles. Når man planlegger en lekeplass, kan man ha en forestilling om hvor mange barn som f.eks. kan sitte på lekeutstyret, men man kan ikke vite antallet av stående, hoppende eller liggende barn. Det er kun barna og deres alltid livlige fantasi som bestemmer det!

Copyright: KOMPAN A/S

